

SVAR TIL JORUNN KVALAVÅG

SOSIALPEDAGOGISK ARBEID I FOLKEHØGSKOLEN

Artikkelen til Knut Simble og Sindre Vinje, *Elevsamvær er ikke nødvendigvis sosialpedagogikk*, i Folkehøgskolen nummer 2 2018, har fått endel oppmerksomhet. Jorunn Kvalavåg fra Karmøy folkehøgskule har sendt inn sin reaksjon som forfatterne svarer på.

Hei.

Jeg skal ikke skryte på meg at jeg leser medlemsbladet Folkehøgskolen så ofte, men det gjorde jeg denne gang.

På side 47 leser jeg (med vantrø) «Det kan oppleves som et overgrep dersom en assistent på kjøkkenet får et sosialpedagogisk ansvar»

På Karmøy Folkehøgskule hadde vi for noen (mange) år siden et skoleprosjekt som gikk ut på å involvere hele personalet i det sosialpedagogiske arbeidet og vi mener vi har lyktes med dette.

Jeg håper å få bekreftet fra dere at dette utsagnet er en trykkfeil - slik at jeg kan fortsette mitt mangeårige medlemskap i Folkehøgskuleforbundet.

Jorunn Kvalavåg
Karmøy Folkehøgskule

Hva er egentlig sosialpedagogisk arbeid og hvorfor er det lagt til det pedagogiske personalet?

Det er mange som har lest og engasjert seg i vårt innlegg i siste nummer av Folkehøgskolen (1-18), der vi skrev om elevsamvær og sosialpedagogikk. Vi skal her prøve å utdype hva vi mente med når vi skrev:

«Det kan oppleves som et overgrep dersom en assistent på kjøkkenet får et sosialpedagogisk ansvar».

En lærer i folkehøgskolen har "sosialpedagogisk oppgaver" nedfelt i sin arbeidsavtale (se s. 4, 3.1) :

Særavtale for undervisningspersonalet i folkehøgskolen

SENTRAL AVTALE

3.2 Inndeling av årsverket

Lærerne får under arbeidsplanfestet arbeidstid avsatt tid til undervisning, sosialpedagogiske oppgaver, annet arbeid med elever, kollegialt samarbeid, for- og etterarbeid, faglig-administrative oppgaver og andre planlagte aktiviteter med: 1280 timer er planfestet arbeidstid, av dette er 637 timer undervisning. Resten av årsverket disponeres til for- og etterarbeid og faglig ajourføring.

En kjøkkenassistent har som regel ikke definert sosialpedagogisk arbeid i sin arbeidsavtale, ei heller som en komponent i sin utdanning.

Dersom man blir tillagt omfattende og faglig krevende arbeidsoppgaver som man hverken har utdanning eller kompetanse til å mestre, så mener vi at dette kan oppleves som et overgrep for enkelte.

I denne forbindelse er selve definisjonen av sosialpedagogikk sentralt.

En mye brukt definisjon på sosialpedagogikk er:

"Sosialpedagogikk er et fagområde i krysningen mellom sosiologi og pedagogikk rettet mot oppdragelse og undervisning sett i sammenheng med sosialisering og tilpasning til samfunnet. Sentralt i teorien er at vi lærer i samvær og samspill med andre mennesker, og under påvirkning fra samfunnet rundt oss. Sosialpedagogikk nyttes gjerne om det praktiske arbeidsområdet med å tilrettelegge for barn og unge innen skoler, barnehage, barneinstitusjoner, fritidshjem, ungdomsklubber og spesialinstitusjoner.

En person utdannet innen sosialpedagogikk kalles sosialpedagog. Disse finnes innen nevnte arbeidsområder. I norsk skole kalles sosialpedagogen sosiallærer i grunnskolen og sosialrådgiver, eller bare rådgiver, i videregående opplæring."

Bent Madsen beskriver i boka «Sosialpedagogikk: Integrering og inkludering i det moderne samfunnet» (2006) dannelses-

begrepet i en sosialpedagogisk sammenheng. Han påpeker at brukerne som deltar i sosialpedagogiske kontekster blir møtt med forventninger om utvikling og læring. Madsen beskriver de sosialpedagogiske dannelsesprosesser som tre sammenhengende prosesser som omfatter personlig dannelse, forholdet mellom individ og fellesskap, og refleksjon over relasjonene mellom individ og fellesskap (Haaland 2011).

Sosialpedagogikk ligger under pedagogikkens sfære og kan studeres ved flere universitet og høyskoler.

Vi mener at alle ansatte har et ansvar for gode elevmøter og for at man bruker egen arena (her i dette tilfellet: kjøkken) for dette. Det vi opplever er at man i skoleslaget legger ulik mening bak sosialpedagogisk arbeid. Vårt innlegg er et forsøk på å rydde opp i denne begrepsbruken.

Vi tror absolutt at alle ansatte kan og burde være med i elevsamværet og skape gode arenaer for elevene, men vi tror ikke det er riktig at alle ansatte skal drive sosialpedagogisk arbeid - da vi mener dette er ligger inn under pedagogenes arbeidsoppgaver.

Viser også til utredning fra 2011 av adv. Bjørn Bråthen vedr. avklaring om det sosialpedagogiske arbeidet «Sosialpedagogiske tiltak – bruk av undervisningspersonale i internat», der han skriver følgende:

Totalt sett tilsier dette at arbeidet på internatet inngår i skolens helhetstilbud som en integrert del av læringsprogrammet. Undertegnede oppfatter dette klart som en indikasjon på at sosialpedagogiske tiltak ved internatet fremstår som en like vesentlig del av skolens tilbud etter 2002-loven som det gjorde etter 1984-loven. Det avgjørende spørsmål er imidlertid hvorvidt det er skolens undervisningspersonale eller andre som skal forestå dette arbeidet. Jeg må igjen konstatere at disse sosialpedagogiske tiltakene må anses som en integrert del av læringsprogrammet. Det er derfor naturlig å slutte at det er skolens undervisningspersonale som bør forestå i sosialpedagogiske tiltakene på internatet.

og

Det synes lite trolig at lovgiver som vilkår for tilskudd har gitt uttrykk for at skolen må ha et integrert internat som er en integrert del av læringsprogrammet dersom det personell som skal gjennomføre de sosialpedagogiske tiltakene, ikke har tilstrekkelig kompetanse. Bruk av ufaglært personell, hvilken igjen kan medføre et mangelfullt sosialpedagogisk arbeid i internatet, vil etter min mening klart bryte med lovgivers nærværende intensjoner med hensyn til internatet og internatets funksjon som en viktig del av skolens læringsprogram.

Det er i denne sammenheng grunn til å merke seg at løvteksten i nærværende folkehøgskolelovs § 2, 1. ledd, litra b innebærer at internatet skal være en integrert del av læringsprogrammet. Jeg ser også at denne forutsetningen kan bli vanskelig å gjennomføre dersom det ikke er det samme personalet som både har tilsyn, og skal drive sosialpedagogiske tiltak på internatet, som faktisk også driver det pedagogiske arbeidet i skolen.

og

..arbeidet må utføres av kvalifisert personell som har forutsetning for å se sammenhengen mellom det pedagogiske og det sosialpedagogiske læringsopplegget og læringsmiljøet.

Det er ifølge utredningen til Braathen essensielt at de som skal utøve det sosialpedagogiske arbeidet både har nok kompetanse til å utføre jobben, men også at det er de samme som utøver øvrig undervisning i folkehøgskolen. Dette for at internatet skal være en integrert del av det helhetlige læringsopplegget.

Vi prøver på ingen måte å nedtone viktigheten av arbeidet som det praktiske personalet gjør. EPSI og andre undersøkelser (som vår egen selvevalueringsundersøkelse med 1764 elver i 2014-15) viser med all tydelighet at arbeidet til praktisk personale er sentralt – også i deres elevmøter. Vi jobber aktivt for å styrke denne arbeidsgruppen i dette, blant annet gjennom flere kurstilbud etc., samt rådgivende arbeid ute på skolene og i ulike utviklingsprosjekter.

Vi ønsker å understreke viktigheten av at alle ansatte – både pedagoger og praktisk personale - bidrar for å skape gode arenaer og elevmøter med elevene.

Videre vil vi oppfordre alle folkehøgskolene til å skille mellom begrepene tilsyn, sosialpedagogikk og elevsamvær. Det er ulikt innhold i begrepene og vi anbefaler at skolene får et bevisst forhold til dette.

Til slutt vil vi stille spørsmål om hvor stor andel av lærerens arbeid som skal brukes til sosialpedagogisk arbeid. Arbeidsplanfestet tid er 1280 timer, og hvor mange av disse timene skal da brukes til sosialpedagogisk arbeid – inkludert for- og etterarbeid?

Mvh

Sindre Vinje og Knut Simble

